

“Su həyat deməkdir,
təmiz su sağlam hə-
yat deməkdir”

İlham Əliyev

BÜLLETEN

№ 04 (20) • Aprel 2014-cü il

www.azersu.az

Qaynar xətt - 955

CATEC - 2014 uğurla başa çatmışdır

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ

İkinci Xəzər beynəlxalq su texnologiyaları sərgisi və konfransının iştirakçılmasına

Hörmətli sərgi və konfrans iştirakçıları!

İkinci Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhərində İkinci Xəzər beynəlxalq su texnologiyaları sərgisi və konfransının açılışı münasibəti ilə sizə qəribdən salamlar, hər birinizə cansağlığı və işlərinizdə müvəffəqiyyətlər arzulayırıq.

Ölkəmizdə müxtəlif sahələrdə sürətlə aparılan inqisabatçı tədbirlər zamanında su təchizatı sistemlərində qazanan uğurları və dünyada təbii olan innovativ texnologiyaların nümayiş etdirildiyi sərgi və konfransın özünəməxsus yeri var.

Bu gün dinamik inkişaf edən Azərbaycan ölkə əhəlinin sağlamlığını qorumaq məqsədilə keyfiyyətli içməli su təchizatı sistemlərinin müasir standartlara uyğun yerdən qurulması istiqamətində inkişafatçı layihələr gerçəkləşdir.

Beynəlxalq tərəfdaşlığın genişləndirilməsi və yeni təşəbbüslərin işğar dərəcəsi artırılması baxımından mühüm əhəmiyyətə malik konfransın iştirakçıları 90-dən artıq nüfuzlu alim, eləcə də sərgidə 24 ölkənin 80-ə yaxın şirkətin iştirakı bu mötəbər tədbirin maraqlı olacağını göstərir.

İnanırıq ki, forumunuz qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq müqavilələrinin daha da genişləndirilməsinə yol açacaq və qarşılıqlı yararlı işlər üçün fəaliyyətinizin əsasını inkişaf meydanını müəyyənləşdirəcəkdir.

Ön köp arzularda,

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 10 Aprel 2014

Prezident İlham Əliyev sərgi və konfrans iştirakçılmasına təbrik ünvanlamışdır

"İçməli su və kanalizasiya layihələri hazırda prioritet məsələdir"

səh. 3

Koreya İxrac-İdxal bankı ilə kredit sazişi imzalanmışdır

səh. 15

Gədəbəy şəhərində su və kanalizasiya sistemləri yenidən qurulacaq

səh. 15

"İçməli su və kanalizasiya layihələri hazırda prioritet məsələdir"

Aprelin 13-də Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2014-cü ilin birinci rübünün sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclası keçirilmişdir. İclasda çıxış edən Prezident İlham Əliyev 2014-cü ilin yanvar-mart aylarında ölkədə sosial və iqtisadi vəzifələrin uğurla icra edildiyini bildirmişdir: "İqtisadiyyat 2,5 faiz artmışdır. Hesab edirəm ki, bu, yaxşı göstəricidir. Ümumi daxili məhsulumuzun strukturu da yaxşılaşır. Əlbəttə ki, son illərdə bizim üçün iqtisadi inkişafı göstərən əsas göstərici qeyri-neft sektorunun para-

metrləridir. Keçən ildə olduğu kimi, bu il də biz bu sahədə sürətli inkişafa nail ola bilmişik. Keçən il qeyri-neft sektorumuz 10 faiz, bu ilin birinci rübündə isə 8,8 faiz artmışdır. Əlbəttə ki, bu artım son illərdə Azərbaycanda aparılan islahatların nəticəsidir.

Hesab edirəm ki, biz sosial məsələlərin həllində də siyasətimizi düzgün istiqamətdə aparırıq. Bu siyasət artıq illər ərzində aparılır və sınaqdan çıxmışdır. Əhalinin pul gəlirləri 4,5 faiz artmışdır. İnflyasiya isə cəmi 2 faiz təşkil edir. Beləliklə, həmişə olduğu kimi, əhalinin gəlirləri inflyasiyanı 2 dəfədən çox üstələyir. Bu da

insanların sosial məsələlərinin həlli üçün əsas şərtidir. Eyni zamanda, bu, Azərbaycanda iqtisadi və sosial islahatların düzgün istiqamətdə aparılmasını göstərir. Çünki köklü iqtisadi islahatlar, eyni zamanda, çox ciddi sosial proqramlarla da təmin edilməlidir".

Dövlət başçısı ölkədə böyük infrastruktur layihələrinin həyata keçirildiyini xatırladaraq içməli su və kanalizasiya layihələrinin prioritet olduğunu diqqətə çatdırmışdır: "İnfrastruktur layihələri proqram üzrə aparılır və aparılmalıdır. Hələ ki, biz infrastruktur layihələrini tam şəkildə başa çatdırıb bilməmişik. Ancaq bu istiqamətdə müsbət irəliləyiş vardır. Bu il də ənənəvi olaraq qazlaşdırma, kənd yollarının, su və kanalizasiya xətlərinin çəkilişi layihələri icra ediləcəkdir və əslində icra edilir. Bəzi rayonlarda bu layihələr başa çatıb. Bəzi rayonlarda isə hələ ki, işlər davam edir. İçməli su və kanalizasiya layihələri hazırda əsas prioritet məsələdir. Çünki elektrik enerjisi ilə təminat, qazlaşdırma sahəsindəki işlərin böyük əksəriyyəti artıq görüldükdür. Hazırda kənd yolları, içməli su və kanalizasiya layihələri daha da böyük investisiya tələb edir. Eyni zamanda, bu yaxınlarda

Prezidentin ehtiyat fondundan artezian quyularının qazılması üçün əlavə vəsait ayrılmışdır. Bu da insanları içməli su ilə təmin etmək üçün çox önəmli bir addım olacaqdır".

Prezident İlham Əliyev sosial infrastruktur layihələrinin icrasının davam etdirilməsi, xarici investisiyaların ölkəmiz üçün prioritet təşkil edən sektorlara yönəldilməsi, sahibkarlığın inkişafına dəstəyin artırılması, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunması ilə bağlı tapşırıqlarını vermişdir. Dövlət başçısı yaxın vaxtlarda kənd təsərrüfatında islahatların daha da genişləndirilməsi üçün yeni sərəncamın verəcəyini bildirmişdir. Bundan əlavə, paytaxtın gözəlləşdirilməsi, şəhər nəqliyyatının vəziyyətinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı tədbirlər davam etdiriləcəkdir. Görülən tədbirlər ordu quruculuğunu da əhatə edəcək, bu sahədə infrastruktur layihələrinin icrası, o cümlədən Qarabağ müharibəsi əlillərinin və veteranlarının problemlərinin həlli diqqət mərkəzində olacaqdır.

Prezident İlham Əliyev neft-qaz sektorunda işlərin yüksək səviyyədə aparıldığını, TANAP və TAP layihələrinin icrasına başlandığını bildirmiş, ətraf mühitin qorunması və ağacların qanunsuz kəsilməsinə dair hərəkətlərə son qoyulması ilə bağlı tapşırıqlarını vermişdir. Bu il ilk Avropa Oyunlarına hazırlıqla bağlı ölkəmizin həlledici mərhələyə daxil olduğunu deyən dövlət başçısı Azərbaycanın bu beynəlxalq idman tədbirini Yay Olimpiya Oyunları səviyyəsində keçirmək əzmində olduğunu vurğulamışdır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ

İkinci Xəzər beynəlxalq su texnologiyaları sərgisi və konfransının iştirakçılarna

Hörmətli sərgi və konfrans iştirakçıları!

Sizi Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhərində İkinci Xəzər beynəlxalq su texnologiyaları sərgisi və konfransının açılış münasibəti ilə səmimi qəlbədən salamlayır, hər birinizə cansağlığı və işlərinizdə müvəffəqiyyətlər arzulayıram.

Ölkəmizdə müxtəlif sahələr üzrə keçirilən ənənəvi tədbirlər arasında su təchizat sistemlərində qazanan uğurların və dünyada tətbiq olunan innovativ texnologiyaların nümayiş etdirildiyi sərgi və konfransınızın özünəməxsus yeri vardır.

Bu gün dinamik inkişaf edən Azərbaycan ölkə əhalisinin sağlamlığını qorumaq məqsədilə keyfiyyətli içməli su təchizatı sistemlərinin müasir standartlara uyğun yenidən qurulması istiqamətində irimişyaslı layihələr gerçəkləşdirir.

Beynəlxalq tərəfdaşlığın genişləndirilməsi və yeni təşəbbüslərin işgüzar dairələrə çatdırılması baxımından mühüm əhəmiyyətə malik konfransınızın işində 90-dan artıq nüfuzlu alimin, eləcə də sərgidə 24 ölkənin 80-ə yaxın şirkətinin iştirakı bu mötəbər tədbirə marağın yüksək olduğunu göstərir.

İnanıram ki, forumunuz qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq münasibətlərinin daha da dərinləşməsinə yol açacaq və qarşıdakı illər üçün fəaliyyətinizin aparıcı inkişaf meyillərinin müəyyənləşməsinə öz töhfəsini verəcəkdir.

Ən xoş arzularla,

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, * 10* aprel

İkinci Xəzər Beynəlxalq Su Texnologiyaları sərgisi və konfransının iştirakçılarna

Hörmətli sərgi və konfrans iştirakçıları!

Sizi Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhərində İkinci Xəzər Beynəlxalq Su Texnologiyaları sərgisi və konfransının açılış münasibətilə səmimi qəlbədən salamlayır, hər birinizə cansağlığı və işlərinizdə müvəffəqiyyətlər arzulayıram.

Ölkəmizdə müxtəlif sahələr üzrə keçirilən ənənəvi tədbirlər sırasında su təchizatı sistemlərində qazanan uğurların və dünyada tətbiq olunan innovativ texnologiyaların nümayiş etdirildiyi sərgi və konfransınızın özünəməxsus yeri vardır.

Bu gün dinamik inkişaf edən Azərbaycan ölkə əhalisinin sağlamlığını qorumaq məqsədilə keyfiyyətli içməli su təchizatı sistemlərinin müasir standartlara uyğun yenidən qurulması istiqamətində irimişyaslı

layihələr gerçəkləşdirir.

Beynəlxalq tərəfdaşlığın genişləndirilməsi və yeni təşəbbüslərin işgüzar dairələrə çatdırılması baxımından mühüm əhəmiyyətə malik konfransınızın işində 90-dan artıq nüfuzlu alimin, eləcə də sərgidə 24 ölkənin 80-ə yaxın şirkətinin iştirakı bu mötəbər tədbirə marağın yüksək olduğunu göstərir.

İnanıram ki, forumunuz qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq münasibətlərinin daha da dərinləşməsinə yol açacaq və qarşıdakı illər üçün fəaliyyətinizin aparıcı inkişaf meyillərinin müəyyənləşməsinə öz töhfəsini verəcəkdir.

Ən xoş arzularla,

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti

II GLOBAL SHARED SOCIETIES FORUM on
"POST 2015 SUSTAINABLE DEVELOPMENT AGENDA"
27-29 April 2014 Baku, Azerbaijan

Bakıda İkinci Qlobal Açıq Cəmiyyətlər Forumu keçirilmişdir

Bakıda İkinci Qlobal Açıq Cəmiyyətlər Forumu keçirilmişdir. Prezident İlham Əliyev Forumun açılışında iştirak etmişdir.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi və Madrid Klubunun təşkilatçılığı, BMT, Dünya Elmlər və Mədəniyyət Akademiyası, Roma Klubu,

İsgəndəriyyə Kitabxanası və digər təşkilatların birgə əməkdaşlığı çərçivəsində keçirilən II Qlobal Açıq Cəmiyyətlər Forumu 2015-ci il və ondan sonrakı mərhələdə dünyanın davamlı inkişafına həsr olunmuşdur. İki gün davam edən mötəbər beynəlxalq tədbirdə 30 ölkədən sabiq dövlət və hökumət başçıları, ümumilikdə 200-dək tanınmış siyasi və ictimai xadim,

ekspert və elm adamı iştirak etmişdir.

Forumda Prezident İlham Əliyev çıxış edərək ölkəmizin müstəqillik tarixindən, həyata keçirilən siyasi, hüquqi və iqtisadi islahatlardan bəhs etmiş, Azərbaycanın dünya miqyasında mövqelərinin gücləndiyini diqqətə çatdırmışdır: **"Bizim öz təcrübəmiz vardır. Müstəqillik baxımından ölkəmiz**

gənçdir. Müstəqilliyimizin əldə edilməsindən cəmi 22 il keçməsinə baxmayaraq, qısa müddətdə müxtəlif məsələləri həll etməli olduq. Başlanğıcda bir çox problemlərdən, siyasi və iqtisadi çətinliklərdən əziyyət çəkmişik. Amma bu gün Azərbaycan dünyada iqtisadiyyatı sürətlə inkişaf edən dövlətlərdən birinə çevrilmişdir. Bu dəyişiklik gözlərimiz qarşısındadır və şadıq ki, biz bu prosesin bir hissəsi olmuşuq və həmçinin Azərbaycanın müasir dövlətə çevrilməsində fəal iştirak edirik".

Forumda açıq cəmiyyətlərin əhatə dairəsi və əsasları, iqtisadi dayaqları, mürəkkəb situasiyalarda münasibətlərin həlli üsulu, davamlı inkişaf prosesinin təmin edilməsi üçün multi-idarəetmə və institusional çərçivəyə olan ehtiyac və digər mühüm məsələlər müzakirə edilmişdir. Müzakirələrdə daxili iqtisadi artım siyasəti ilə əməli iş, yüksək keyfiyyətli təhsil və digər sosial xidmətlər üçün bərabər imkanların yaradılması, qadınların cəmiyyətdə rolunun gücləndirilməsi kimi məsələlərə xüsusi diqqət ayrılmışdır. Davamlı inkişafa nail olmaq istiqamətində təbii sərvətlər və qlobal sərvətlərin rolu, təmiz texnologiyalar və yaşıl enerjinin vəhdəti məsələləri ətrafında da geniş müzakirələr aparılmışdır.

Aprelin 10-12-də Bakı Ekspo Mərkəzində 2-ci Xəzər Beynəlxalq Su Texnologiyaları (CATEC 2014) sərgisi keçirilmişdir. "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin dəstəyi və "İteca Caspian" şirkətinin təşkilatçılığı ilə keçirilən, Xəzər regionunda su texnologiyaları sahəsində əldə edilmiş nailiyyətlərin nümayiş etdirildiyi sərginin təntənəli açılış mərasimi olmuşdur.

lumat verərək bildirmişdir ki, hazırda Bakı şəhərində, Abşeron yarımadasının kənd və qəsəbələrində, həmçinin 38 şəhər və rayon mərkəzində, 350-dən çox kənddə su və kanalizasiya layihələrinin icrası uğurla davam etdirilir. Bu sahədə beynəlxalq maliyyə təşkilatları və xarici şirkətlərlə əməkdaşlıq edildiyini bildiren Qorxmaz Hüseynov layihələrin icrasında yeni texnologiyalardan istifadəyə üstünlük verildiyini diqqətə çatdırmışdır. Səhmdar Cəmiyyətin sədri su texnologiyaları sahəsində belə bir tədbirin keçirilməsinin ölkəmizin su təchizatı sek-

torunun inkişafına fayda verdiyini bildirmişdir: "Ötən il keçirilmiş debüt sərgisi bizim

üçün çox əhəmiyyətli olmuşdur. Belə ki, sərgi və konfrans çərçivəsində bəzi şirkət və təş-

Bakıda II Xəzər Beynəlxalq Su Texnologiyaları

Aprelin 10-da sərgi iştirakçıları Fəxri Xiyabana gələrək Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etmişlər.

Açılış mərasimində çıxış edən "Azərsu" ASC-nin sədri Qorxmaz Hüseynov sərgi iştirakçılarını salamlayaraq növbəti dəfə su texnologiyaları sərgisinin keçirilməsinin ölkəmizin su təchizatı və kanalizasiya sektorunun inkişafı üçün əlamətdar hadisə olduğunu qeyd etmişdir. Səhmdar Cəmiyyətin sədri su təchizatı və kanalizasiya sektorunda həyata keçirilən layihələr barədə mə-

kilatlarla əməkdaşlığa dair ilkin razılıq əldə olunmuş və qısa müddətdə bu istiqamətdə real addımlar atılmışdır. Məsələn, sərgidən bir müddət sonra "Azərsu" ASC İsveçrənin "Sulzer" şirkəti ilə nasos və kompressorların alınmasına dair müqavilə imzaladı. Müqaviləyə əsasən, həmin şirkətdən yüksək keyfiyyətli nasos və kompressorlar alınaraq Hövsan Aerasiya Stansiyasında quraşdırılmışdır. Kür sutəmizləyici qurğular kompleksi üçün də bu şirkətdən yeni avadanlıqların alınması nəzərdə tutulur.

Sərgidə iştirak etmiş Danimarkanın “Grundfos” şirkətindən isə “H.Z. Tağıyev adına Su Kəmərləri” idarəsi üçün 2 müasir nasos alınmış və bu sahədə əməkdaşlıq davam etdirilir. Budapeşt Su İşlətmələri şirkəti ilə də geniş əməkdaşlığımız vardır. Sərgidən qısa müddət sonra mütəxəssislərimiz bu təşkilatın iş təcrübəsini öyrənmək üçün Macarıstana ezam olunmuşlar”.

“İteca Caspian” şirkətinin direktoru Edvard Stroun su texnologiyaları sərgisinin keçirilməsinə göstərdiyi tə-

(CATEC 2014) sərgisi keçirilmişdir

şəbbüsə və dəstəyə görə “Azərsu” ASC-nin rəhbərliyinə minnətdarlığını bildirmiş və qeyd etmişdir ki, ikinci dəfə keçirilən su texnologiyaları sərgisinə marağ böyükdür. Fərəhləndirici haldır ki, sərgidə su sektorunun bütün sahələrini əhatə edən

şirkətlər təmsil olunur.

Sonra sərginin açılışını bildirən rəmzi lent kəsilmişdir.

Sərgi ilə tanışlıq zamanı “Azərsu” ASC sədrinin diqqətinə çatdırılmışdır ki, CATEC 2014 sərgisində 24 ölkədən öz məhsul və xidmətlərini təqdim edən 79 şirkət iştirak edir. Sərgidə içməli

su təchizatında istifadə olunan avadanlıqlar, tullantı sularının toplanması, nəqli və təmizlənməsi, yağış sularının idarəedilməsi sistemləri, eləcə də, mikrotunel tikintisi, suyun kimyəvi analizinin aparılması üçün avadanlıqlar, tənzimləmə texnologiyaları, borular, nasos sistemləri, hidrantlar, tikinti

texnikası və avadanlıqları, geotermal texnologiyalar, su təchizatı və kanalizasiya sahəsində tətbiq olunan digər yeniliklər təqdim olunur.

Sərgidə nümayiş etdirilən məhsul və xidmətlər ziyarətçilərin böyük marağına səbəb olmuşdur. Sərgi yeni tərəfdaşlar tapmaq və uzunmüddətli işgüzar əlaqələr qurmaq baxımından iştirakçılar üçün əlverişli imkan kimi qiymətləndirilmişdir.

II Xəzər Beynəlxalq Su Texnologiyaları Konfransı keçirilmişdir

Aprel 11-də "JW Marriot Hotel Absheron" otelində II Xəzər Beynəlxalq Su Texnologiyaları konfransı keçirilmişdir. Konfransda dünyanın müxtəlif ölkələrindən 90-dan çox nüfuzlu alim, elmi mərkəzlərin rəhbərləri, Dünya Su Şurasının, 7-ci Dünya Su Forumunun, UNESCO-nun Beynəlxalq Hidroloji Proqramının, Beynəlxalq Su Ehtiyatları Assosiasiyasının, eləcə də su sektoru ilə əlaqəli bir sıra beynəlxalq qurumların rəhbərləri iştirak etmişdir.

Əvvəlcə Prezident İlham Əliyevin II Xəzər Beynəlxalq Su Texnologiyaları sərgisi və konfransının iştirakçılarına ünvanlanmış təbrik məktubunu oxunmuşdur.

Baş nazirin müavini Abid Şərifov çıxış edərək son illər Azərbaycanda iqtisadiyyatın dinamik inkişaf etdiyini, yüksək makroiqtisadi göstəricilərin əldə olduğunu diqqətə çatdırmışdır. Azərbaycanın bütün şəhər və rayon mərkəzlərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulduğunu xatırladan baş nazirin müavini əha-

linin dayanıqlı, fasiləsiz və keyfiyyətli su ilə təmin edilməsi üzrə kompleks tədbirlərin davam etdirildiyini bildirmişdir:

- Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin müəllifi olduğu sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının möhtərəm Prezidentimiz

İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi nəticəsində Azərbaycan beynəlxalq aləmdə layiqli yerini tutmaqdadır. Bunun nəticəsidir ki, son illər Azərbaycanda dünya və Avropa səviyyəli iqtisadi, mədəni və sair sahələr üzrə çoxsaylı beynəlxalq tədbirlər keçirilir.

Abid Şarifov: “Əhalinin dayanıqlı, fasiləsiz və keyfiyyətli su ilə təmin edilməsi üzrə kompleks tədbirlər həyata keçirilir”

Ən möhtəşəm idman tədbirlərindən olan I Avropa Oyunlarının 2015-ci ildə Bakı şəhərində keçirilməsi ilə bağlı Avropa Olimpiya Komitəsinin qərar qəbul etməsi ölkəmizin nüfuzundan xəbər verir.

Ölkəmizin beynəlxalq aləmdə nüfuzunun artması birbaşa Azərbaycanın iqtisadi inkişafı ilə bağlıdır. Diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm ki, 2008-ci ildə dünyada başlanan qlobal maliyyə-iqtisadi böhran Azərbaycan iqtisadiyyatına demək olar ki, təsir etməmiş, ölkəmizdə makroiqtisadi sabitlik təmin edilmişdir. Böhranın davam etdiyi illərdə Azərbaycan iqtisadiyyatı dinamik inkişaf etmiş, iqtisadiyyatda artım templəri qorunub saxlanmışdır.

Fürsətdən istifadə edərək Azərbaycan iqtisadiyyatının bir neçə statistik göstəricisini nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm.

2013-cü ildə iqtisadiyyatımız inkişafını davam etdirmişdir. Ümumi daxili məhsul təxminən 6 faiz, qeyri-neft sektorumuz 9,8 faiz artmışdır. Qeyri-neft sektorunun gələcək illərdə də inkişafını təmin etmək üçün indi ciddi proqramlar icra edilir və növbəti illərdə icra ediləcəkdir. Əhalinin pul gəlirləri 8 faiz artmışdır. İnflyasiya isə cəmi

2,4 faizdir. Əhalinin pul gəlirlərinin inflyasiyanı 3 dəfədən çox üstələməsi onu deməyə əsas verir ki, vətəndaşların rifah halı yaxşılaşır.

İl ərzində ölkə iqtisadiyyatına 28 milyard dollar investisiya qoyulmuşdur. Bu, ölkəmiz üçün rekord göstəricidir. Onun 17,5 milyard dolları daxili sərmayədir. Bu da artıq neçə ildir ki, davam edən tendensiyadır. Daxili sərmayə xarici sərmayəni üstələyir. Bu, müsbət haldır. Əlbəttə ki, daxili sərmayənin içində əsas sərmayə dövlət sərmayəsidir. Ancaq özəl sektor da Azərbaycan iqtisadiyyatına böyük yatırımlar edir.

Hazırda Azərbaycanın valyuta ehtiyatları 50 milyard dollara çatmışdır. Bu da ümumi daxili məhsulun 70 faizini təşkil edir. Dünya miqyasında bu göstəriciyə görə Azərbaycan ən qabaqcıl yerlərdədir. Bu, Azərbaycanın böyük üstünlüyüdür və bizə imkan verir ki, bundan sonra da ölkəmizin inkişafı ilə bağlı böyük layihələri icra edək.

Eyni zamanda qeyd etmək lazımdır ki, iqtisadiyyatımız son 10 ildə dünyada ən sürətlə inkişaf edən iqtisadiyyatlardan biri olmuşdur. Belə ki, son 10 ildə Azərbaycana 160 milyard dollardan çox sərmayə qoyulmuş,

iqtisadiyyat 3,4 dəfə, sənaye istehsalı 2,7 dəfə, kənd təsərrüfatı 1,5 dəfə artmışdır. Ölkədə 1 milyon 200 min iş yeri açılmışdır ki, onların 900 mini daimi iş yeridir. Yoxsulluq təqribən 50 faizdən 5,3 faizə düşmüşdür. İşsizlik 5 faiz təşkil edir. Bu göstəricilərə görə Azərbaycan hətta inkişaf etmiş ölkələri qabaqlayır. Xarici dövlət borcumuz 8 faiz təşkil edir. Bu da çox yaxşı göstəricidir.

Təsadüfi deyil ki, Davos Dünya İqtisadi Forumu Azərbaycan iqtisadiyyatını rəqabət qabiliyyətliliyinə görə 39-cu yerə layiq görmüşdür.

İkinci ildir ki, açılışına topladığımız “Xəzər Beynəlxalq Su Texnologiyaları” konfransı və eləcə də, dünən işinə başlamış sərgi, nəinki Azərbaycanın su sektorunda, eləcə də beynəlxalq çərçivədə həyata keçirilən mühüm tədbirə çevrilmişdir.

Quru iqlim şəraiti olan Azərbaycan ərazisində əhalinin içməli su təchizatı, suvarma əkinçiliyi və həm də digər məqsədlər üçün suya tələbatı həmişə çox olmuş, ancaq su ehtiyatlarının məhdudluğu və qeyri-bərabər paylanması səbəbindən su təminatında Azərbaycan ciddi problemlərlə üzləşmişdir.

Ölkəmiz müstəqillik əldə etdikdən sonra, Azərbaycanda sənayenin, iqtisadiyyatın, sosial həyatın bütün sahələrində olduğu kimi, su sektorunda da böyük layihələr həyata keçirilməyə başlanmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev su ilə əlaqədar problemlərin köklü həllinə nail olunması, ölkənin su təhlükəsizliyinin təmin edilməsi strateji hədəflərini müəyyən etmişdir.

Son illər Azərbaycanın bütün şəhər və rayon mərkəzlərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemləri yenidən qurulur, kənd və qəsəbələrin su təchizatı problemləri mərhələlərlə həll edilir, əhalinin

dayanıqlı, fasiləsiz və keyfiyyətli su ilə təmin edilməsi üzrə kompleks tədbirlər həyata keçirilir.

Yaxın vaxtlarda Bakı və Abşeron yarımadası əhalisinin fasiləsiz su təchizatını tam təmin etməyə imkan verən Ceyranbatan ultrasüzgöclü su emalı qurğusu istismara buraxılacaqdır. Sizə məlumdur ki, bir neçə il bundan qabaq məhsuldarlığı sənayedə 5 kub metr olan unikal Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəməri tikilib istifadəyə verilmişdir və hazırda uğurla istismar olunur.

Keçən il Abşeron yarımadasının və şimal-şərq bölgələrinin xeyli hissəsinin müxtəlif məqsədli su təminatını tam həll etməyə imkan verən 268 milyon kub metr su tutumlu Taxtakörpü su anbarı istifadəyə verilmişdir. Bu il ölkənin qərb rayonlarının su təchizatında mühüm əhəmiyyətə malik 160 milyon kub metr su tutumlu Şəmkiçay su anbarının istifadəyə verilməsi gözlənilir.

Su problemlərinin həll edilməsi üçün bu gün Azərbaycanın əsas su operatorları olan “Azərsu” və “Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” Açıq Səhmdar Cəmiyyətləri, həmçinin Ərazilərin Bərpaı üzrə Dövlət Agentliyi ölkənin bütün ərazisində mühüm layihələr həyata keçirirlər. Fövqəladə Hallar Nazirliyinin, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin müvafiq qurumları su mənbələrinin qorunması və monitorinqi, su ehtiyatlarının müəyyən edilməsi üzrə çoxşaxəli fəaliyyətlə məşğuldurlar.

Bir məsələni təəssüf hissi ilə qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ və ətrafındakı 7 rayon ərazisindəki yaşayış məntəqələri bu layihələrdən kənardadır. Buna səbəb Azərbaycan torpaqlarının 20 faizini təşkil edən həmin ərazilərin Ermənistan tərəfindən işğal olunmasıdır.

BMT-nin və digər beynəlxalq qurumların qətnamə, qərar və digər sənədlərinə əhəmiyyət verməyən, 1 milyon nəfərin qaçqın düşməsinə səbəb olmuş, Azərbaycan torpaqlarının 20 faizini işğal edən və Azərbaycanlı əhaliyə qarşı dəfələrlə soyqırım törədən, işğalçılıq siyasətini davam etdirən Ermənistana beynəlxalq qurumlar tərəfindən heç bir təsir göstərilir və bu problemlər həll olunmadan qalır.

Ölkədə ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması məqsədilə tullantı suların toplanması və tam zərərsizləşdirilməsi də qarşıya qoyulmuş vəzifələrdəndir. Xəzər dənizinə axıdılan tullantı suların qarşısını almaq üçün yeni kanalizasiya kollektorları çəkilmiş, toplanmış tullantı sularının təmizlənməsi üçün Sumqayıtda və Şüvəlanda yeni çirkab su-təmizləyici qurğular tikilmişdir. Bu dövrdə Fransa hökumətinin krediti hesabına Hövsan Aerasiya Stansiyası yenidən qurularaq məhsuldarlığı sutkada 640 min kubmetrə çatdırılmışdır.

Görülmiş tədbirlər nəticəsində Xəzər dənizinə təmizlənmədən axıdılan tullantı sularının həcmi xeyli azaldılmışdır.

Azərbaycan hökuməti su ehtiyatlarının və ətraf mühitin qorunması, transsərhəd su obyektlərindən istifadə sahəsində beynəlxalq konvensiyalara əməl edilməsi, su sektoru üzrə beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq istiqaməti götürmüşdür. Bunun nəticəsidir ki, Azərbaycan Cənubu Qafqazda BMT-nin "Sərhəddən keçən su axınlarının və Beynəlxalq göllərin mühafizəsi və istifadəsi üzrə" Helsinki Konvensiyasını ratifikasiya etmiş yeganə ölkədir. Bizim tərəfimizdən indi Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramı çərçivəsində Kür-Araz çayları hövzəsində transsərhəd degradasiyanın azaldılması və transsərhəd sularla əlaqədar digər birgə layihələr həyata keçirilir. Kür çayından istifadə ilə əlaqədar Gürcüstan tərəfi ilə əldə edilmiş razılaşmalar bizim tərəfimizdən yüksək dəyərləndirilir və biz bu istiqamətdə səylərimizi

davam etdirəcəyik.

Azərbaycanda su sektoru ilə əlaqədar normativ-hüquqi baza yaradılmış, müvafiq qanunlar və qaydalar təsdiq edilmişdir. Bununla yanaşı qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, zəruri qaydaların, normativ sənədlərin, standartların hazırlanması istiqamətində müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi davam etdirilir.

Hesab edirəm ki, Sizin 2-ci "Xəzər Beynəlxalq Su Texnologiyaları" sərgi və konfransına marağınız və bu tədbirlərdə iştirakınız məhz Azərbaycanda su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması sahəsində, su sektorunun digər sahələrində son illər həyata keçirilən layihələrdən, əldə edilən nailiyyətlərdən qaynaqlanmışdır.

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Qorxmaz Hüseynov bildirmişdir ki, şirin su ehtiyatları əvəz olunmazlığına və həyati zəruriliyinə görə ən əhəmiyyətli maddi sərvət olmaqla yanaşı, qonşu xalqlar və dövlətlər

arasında münasibətlərin formalaşmasında da həlledici amillərdən biridir. "Azərsu" ASC sədri iqtisadiyyatın bütün sahələrində olduğu kimi su təchizatı və kanalizasiya sektorunda da dinamik inkişafın müşahidə olduğunu diqqətə çatdırmışdır:

- Düz bir il bundan əvvəl Sizinlə birlikdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənablarının xeyir-duası ilə birinci "Xəzər Beynəlxalq Su Texnologiyaları" sərgi və konfransını keçirdik. Dünyanın müxtəlif ölkələrini təmsil edən şirkətlər, müəssisələr, elm ocaqları sərgi və konfransa böyük maraq göstərdilər. Tədbirlərdə su təchizatı və kanalizasiya sistemləri üzrə innovativ texnologiyalar, yeni avadanlıqlar, elmi yeniliklər, nümayiş etdirildi, iştirakçılar arasında işgüzar və elmi yaradıcılıq münasibətlərinin əsası qoyuldu. Sizin böyük marağına səbəb olmuş və uğurla başa çatmış birinci "Xəzər Beynəlxalq Su Texnologiyaları" sərgi və konfransı bu tədbirin 2014-cü ildə də keçirilməsinə əsas verdi.

Açılışına toplaşdığımız ikinci "Xəzər Beynəlxalq Su Texnologiyaları" konfransında dünyanın müxtəlif ölkələrindən 90-dan çox nüfuzlu alim, elmi mərkəzlərin rəhbərləri və əməkdaşları, şirkət nümayəndələri və mütəxəssislər iştirak edir. Konfransda ötən ildən bizim də üzvü olduğumuz Dünya Su Şurasının, 7-ci Dünya Su Forumunun, UNESCO-nun Beynəlxalq Hidroloji Proqramının, Beynəlxalq Su Ehtiyatları Assosiasiyasının, eləcə də su sektoru ilə əlaqəli bir sıra beynəlxalq qurumların rəhbərləri iştirak edir. Onu da qeyd etmək istəyirəm ki, bir əsr bundan əvvəl tikilmiş və bu gün də Abşeron yarımadasının içməli su təchizatında xüsusi əhəmiyyət daşıyan, unikal su təchizatı sistemi - Şollar su kəmərinin layihələndirilməsi və çəkilişində müstəsna xidmətləri olmuş mühəndis Lindleylelər nəslinin nümayəndələri də konfransa qatılıblar.

İkinci "Xəzər Beynəlxalq Su Texnologiyaları" konfransının açılışı münasibəti ilə Sizləri salamlayır, bu tədbir-

lərdə bizimlə birlikdə olmağınızdan məmnunluğumuzu bildirirəm. Əminəm ki, bu konfrans ötən il olduğu kimi, yüksək səviyyədə keçəcək, səmərəli və qarşılıqlı faydalı nəticələrlə yekunlaşacaqdır.

Şirin su ehtiyatları əvəz olunmazlığına və həyati zəruriliyinə görə, ən əhəmiyyətli maddi sərvət olmaqla yanaşı, qonşu xalqlar və dövlətlər arasında münasibətlərin formalaşmasında da həlledici amillərdən birinə çevrilmişdir. Son vaxtlar Beynəlxalq təşkilatlar və ölkələr suyun iqtisadi, ictimai və siyasi rolunu daha çox qəbul etməkdədirlər. Keçirilən Dünya Su Forumları, su ilə əlaqədar ən müxtəlif məsələlərin - hər bir fərdin su təchizatı və sanitariya hüququnun təmin edilməsi; su və sağlamlıq; su və yaşıl planet; su və ərzaq təhlükəsizliyi; su və energetika; su ilə bağlı təbii fəlakətlər; su və şəhərsalma; su təchizatının düzgün idarə olunması üzrə çoxşaxəli problemlərin müzakirə edildiyi, həll yollarının tam konsensus əsasında həllinə yönəlmiş

mötəbər bir formatdır. Əgər 1997-ci ildə Mərakeşdə keçirilmiş 1-ci Dünya Su Forumuna 63 ölkədən 500 iştirakçı qatılmışdısa, 12 il sonra İstanbulda keçirilmiş 5-ci Forumda 182 ölkədən 25 min, 2012-ci ildə Marsel şəhərində keçirilmiş 6-cı Forumda isə 35 minə yaxın iştirakçı təmsil olunmuşdu. Bu statistik göstəricilər su və su münasibətlərinin tənzimlənməsinə dünya ölkələrinin artan marağının əyani təzahürüdür.

Su münasibətlərinin tənzimlənməsi, problemlərin həllinə yönəlmiş səyləri əsas götürərək Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Katibi cənab Pan Gi Munun, UNESCO-nun Baş Direktoru xanım İrina Bokovanın və digər rəsmilərin iştirakı ilə ötən ilin oktyabr ayında Budapeştdə keçirilmiş Su Sammitinin xüsusi əhəmiyyətini də vurğulamağı zəruri hesab edirəm.

Hazırda su ilə əlaqədar beynəlxalq konvensiyaların, direktiv sənədlərin əsasını bütün istehlakçıların maraqları nəzərə alınmaqla ətraf

mühitə zərər vurmada su ehtiyatlarından ədalətli istifadə prinsipləri təşkil edir. Məhz buna görə də bütün ölkələrdə su ehtiyatlarının inteqrasiyalı idarə edilməsi su sektorunun başlıca məsələsi kimi gündəmə gəlmişdir. Su ehtiyatlarının inteqrasiyalı idarə edilməsində hövzə prinsipinin əsas götürülməsinin əhəmiyyətini xüsusi qeyd edərək nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm ki, Azərbaycan Cənubi Qafqazın əsas çayları olan Kür və Arazın aşağı axarlarında yerləşir. Digər tərəfdən ölkəmizin şirin su ehtiyatlarının 70%-dən çoxu ölkə hüdudlarından kənarında formalaşır. Biz transsərhəd su axınlarının, xüsusilə içməli su kimi istifadə etdiyimiz Kür və Araz çaylarının çirklənməsini müşahidə edirik. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramları, UNESCO-nun bəzi layihələri Cənubi Qafqazda su problemlərinin tənzimlənməsinə, eləcə də, Kür və Araz çaylarının deqradasiyasının qarşısının alınmasına yönəldilmişdir ki, buna görə də həmin təşkilatlara təşəkkürümüzü bildiririk.

Qorxmaz Hüseyinov: “Müasir dünyada elmi nailiyyətlərə, əhatəli tədqiqatlara əsaslanmadan layihələrin uğurlu həllinə nail olmaq qeyri-mümkündür”

Son illər Azərbaycan Respublikası regionlarının, həmçinin Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramlarına uyğun olaraq su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması sahəsində böyük işlər görülür. Azərbaycanın dövlət büdcəsi, Dünya Bankı, Asiya İnkişaf Bankı, İslam İnkişaf Bankı, Almaniyanın KFW bankı, İs-

veçrənin SECO təşkilatı, Yaponiya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Agentliyi, Koreya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Agentliyi və Səudiyyə İnkişaf Fondunun kreditləri hesabına ölkə ərazisində ümumilikdə, 52 şəhəri və 750-dən artıq kəndi əhatə edən layihələr icra olunur. Həmin şəhərlərin 38-də tikinti işlərinə başlanılmış, 14-də layihə-smeta işləri başa çatdırılmışdır və tikintiyə ha-

zırlıq görülür.

Birinci “Xəzər Beynəlxalq Su Texnologiyaları” sərgi və konfransından keçən dövr ərzində Bakı şəhərinin içməli, tullantı və yağış suları infrastrukturalarının 2035-ci ilə qədər perspektiv inkişafını nəzərdə tutan Master Planın hazırlanması başa çatdırılmışdır. İçməli və çirkab suların tərkibinin ən müxtəlif kimyəvi və bakterioloji analizlərini aparmağa imkan verən müasir Mərkəzi Laboratoriya tikilib istifadəyə verilmişdir.

Müasir dünyada elmi nailiyyətlərə, əhatəli tədqiqatlara əsaslanmadan layihələrin uğurlu həllinə nail olmaq qeyri-mümkündür. Azərbaycanın şəhərlərinin, kənd və qəsəbələrinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması layihələrində bu prinsip əsas götürülür. Bu baxımdan, alim və mütəxəssislərimiz dünyanın müxtəlif ölkələrində su sektorundakı elmi nailiyyətlərin, innovativ texnologiyaların, yeni avadanlıqların öyrənilməsi və Azərbaycanda tətbiqi üçün söylə çalışırlar.

Eyni zamanda Cəmiyyətimizdə də bu problemlərlə əlaqəli elmi tədqiqatlar aparılmaqda, müasir texnologiyalar üzərində işlənilməkdədir.

Əminəm ki, bugünkü konfransda su ehtiyatlarının inteqrasiyalı idarə edilməsi problemləri, içməli su emalında innovativ texnologiyalar, su təchizatı, tullantı və yağış suları şəbəkələrinin səmərəli idarəetmə metodları, SCADA və Coğrafi İnformasiya sistemləri, tullantı suların təmizlənməsi və müxtəlif məqsədlər üçün təkrar istifadəsi, həyata keçirilən layihələr çərçivəsində ətraf mühitin qorunması problemləri əhatəli müzakirə ediləcək, uğurlu həll variantlarının tapılmasında irəliyə doğru mühüm addımlar atılacaqdır.

Sizlərin elmi məruzələrinin mətni, məqalələriniz konfransın materiallarında dərc edilmişdir. Hesab edirəm ki, əhatəli və müxtəlif istiqamətli tədqiqatların dərc edildiyi bu toplu alim və mütəxəssislər, layihəçilər üçün dəyərli praktik vəsait olacaqdır.

Dünya Su Şurasının vitse-prezidenti Doğan Altınbilək çıxış edərək su texnologiyaları sahəsində belə tədbirlərin keçirilməsinin əhəmiyyətli olduğunu bildirmişdir.

- Suyun çox böyük siyasi, iqtisadi, sosial, fəlsəfi məzmunu vardır. Su birləşdiricidir. Sivilizasiyanın gələcək inkişafını müəyyən edir, bu istiqamətdə xalqları, millətləri birləşdirir. Su həm də əlaqələndiricidir. Ölkələr su sahəsində birgə əməkdaşlıq edir, təcrübə mübadiləsi aparır, innovativ texnologiyaların tətbiqinə nail olur.

Konfransda müzakirə olunacaq mövzular olduqca əhəmiyyətlidir. Hazırda dünyada suya tələbat artdığından şirin su ehtiyatlarından səmərəli istifadə məsələsi getdikcə aktuallaşır. Müasir dövrdə su problemlərinin həlli yeni texnologiyaların tətbiqini vacib edir. Artan əhali, iqlim dəyişikliyi su problemini daha da qabardır.

Hazırda dünyanın bəzi

Doğan Altınbilək: "Azərbaycanda içməli su təchizatının yaxşılaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən layihələr yaxın gələcəkdə su probleminin həllinə töhfələr verəcəkdir"

ölkələrində içməli su problemi ilə bağlı sıxıntı müşahidə edilmir. Amma təxminən 1 milyard insan da təmiz içməli su əldə etmək imkanından məhrumdur. Təbii ki, təmiz və keyfiyyətli suyun çatışmazlığı və nəticədə çirkli sudan istifadə edilməsi bir sıra problemlərə yol açır. Təmiz sular dan istifadə edilməməsi

səbəbi ilə hər 10 saniyədə bir nəfər dünyasını dəyişir. Bütün bu məsələlərin qarşılıqlı şəkildə öyrənilməsi vacibdir.

Su təbiətdə nə qədər geniş yayılsa da ondan istifadə getdikcə çətinləşir. Biz Dünya Su Şurası olaraq həmişə bəyan edirik ki, asan yolla su əldə etməyin vaxtı keçmişdir. Yəni boş

yerə axıdılan, səmərəsiz istifadə olunan suyun yenidən geri qaytarılması çox mürəkkəb prosesdir. O üzdən ən asan yol elə suyu səmərəli istifadə etməkdir. Başqa sözlə indi əsas məsələ təmiz suyun əldə edilməsindən çox onun səmərəli istifadəsinin təmin edilməsidir.

Azərbaycanda içməli su təchizatının yaxşılaşdırılması istiqamətində görülən işləri yüksək qiymətləndiririk. Həyata keçirilən layihə və tikinti işlərini yaxından izləyirik. Hesab edirik ki, bu layihələr yaxın gələcəkdə su probleminin həllinə töhfələr verəcəkdir.

Bakıda keçirilən su texnologiyaları sərgi və konfransının əhəmiyyətinə gəlincə, qeyd etməliyəm ki, belə tədbirlərin təşkili iqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş ölkələr üçün səciyyəvidir. Azərbaycanda belə imkanları əldə edib. Bu tədbirlər Azərbaycanla yanaşı, regionun digər ölkələri üçün də əhəmiyyətlidir.

Koreya su Forumunun vitse-prezidenti Junq Mu Li çıxış edərək konfransda belə qlobal məsələlərə xüsusi diqqət yetirilməsini yüksək qiymətləndirmişdir:

- Məlumdur ki, dünyada

yiş etdirirlər. Azərbaycan isə yeni texnologiyaların cəlb edilməsi üçün əlverişli şəraitdən istifadə imkanını əldə edir.

Belə məsələlərə həssaslıqla yanaşaraq konfransın keçirilməsinə göstərilən də-

lamalara görə, insanın bioloji ömrü təxminən 160 ildir. Bəzi ölkələrdə 170 il göstərilir, bəzilərinə isə bir qədər az. Ümumilikdə, orta hesabla 160 il götürülür. Amma reallıqda isə kimisi 80, kimisi 90 il yaşayır və s. Sağlamlıq baxımından sudan istifadə məsələləri xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bugünkü tədbirdə dünyanın müxtəlif ölkələrindən mütəxəssislər iştirak edir, onların arasında görkəmli alimlər də var. Mən fəxr edirəm ki, Azərbaycanda yaradılmış mühit belə tədbirlərin keçirilməsinə imkan verir. Bu da dünyada su problemi ilə bağlı məsələləri birgə müzakirə etməyə, onların həllinə nail olmağa imkan verir.

"Azərsu" ASC ölkədə su

texnologiyaların tətbiqi, kadr hazırlığı və digər sahələrdə məsələlərə fundamental yanaşmanın şahidi oluruq. Bu baxımdan belə elmi konfransların xüsusi əhəmiyyəti vardır.

Beynəlxalq konfranslar keçiriləndə iki şərt nəzərə alınır - konfransda müzakirə olunan məsələnin aktuallığı və konfransa qatılan iştirakçıların sayı. Konfransın mövzuları nə qədər çox aktual olarsa, eyni zamanda iştirakçıların sayı və təmsil olunduğu ölkələrin coğrafiyası geniş olarsa, onun əhəmiyyəti də böyük olur. Bugünkü konfransda biz hər iki şərtin yerinə yetirildiyinin şahidi oluruq. Bu gün "Azərsu" ASC-nin həyata keçirdiyi genişmiqyaslı işlər olmasaydı,

Junq Mu Li: "Bəşəriyyətin gələcəyi su problemlərinin həllindən birbaşa asılıdır"

suyun əhəmiyyəti və qiyməti getdikcə artır. Dünya əhalisinin artması içməli suya tələbatı artırır. Odur ki, bəşəriyyətin gələcəyi su problemlərinin həllindən birbaşa asılıdır. Hazırda içməli su çatışmazlığı ilə bağlı qlobal problemlərin mövcudluğunu hər bir kəs təsdiqləyir. Amma burada əsas yanaşma mövcud su mənbələrindən səmərəli istifadə və onların çirklənməsinin qarşısının alınmasına yönəlməlidir. Son 20 ildə əsas çağırışlar məhz insanların bu sahədə maraqlandırılmasına yönəldilmişdir. Bu sahədə uğurlu nəticələr əldə olunsun da hələ istənilən hədəflərə çatmaq üçün xeyli iş görmək lazımdır. Sərgi və konfransda müxtəlif ölkələrin nümayəndələrinin iştirakının şahidi oluruq. Bu tədbirlər hər bir iştirakçı üçün önəmli sayıla bilər. Belə ki, xarici şirkətlər Azərbaycanla tanış olmaq və burada həyata keçirilən layihələr barədə məlumat əldə etmək imkanını qazanır, eyni zamanda məhsullarını nüma-

təyə görə Azərbaycan hökumətinə təşəkkür edirəm. Hesab edirəm ki, artıq sözdən konkret işə keçməyin vaxtı çoxdan çatmışdır. Biz bəşəriyyətin inkişafı naminə gələcək üçün indidən normal mühit yaratmalıyıq.

Yeri gəlmişkən, gələcək il Koreya 7-ci Dünya Su Forumuna ev sahibliyi edəcəkdir. Mən çalışacağam ki, bu konfransda qaldırılan məsələləri diqqətdə saxlayım. Eyni zamanda, gələcək tədbirlərdə sizləri maraqlandıran məsələlərin müzakirələrə çıxarılmasına nail olacağam. Ümid edirəm ki, bu cür tədbirlər davamlı olacaq və gələcək əməkdaşlığımıza yeni-yeni töhfələr verəcəkdir.

Bakı Dövlət Universitetinin rektoru, Milli Məclisin deputatı, akademik Abel Məhərrəmov çıxışında konfransın əhəmiyyəti barədə fikirlərini bildirmişdir:

- Təmiz və keyfiyyətli içməli sudan istifadə qlobal miqyasda əsas problemlərdən biridir. Bir faktı deyim, hesab-

Abel Məhərrəmov: "Mən fəxr edirəm ki, Azərbaycanda yaradılmış mühit belə tədbirlərin ölkəmizdə keçirilməsinə imkan verir"

təchizatı və kanalizasiya infrastrukturalarının yenidən qurulması sahəsində çox böyük, əhəmiyyətli və səmərəli işlər aparılır. Bu sahənin inkişafı cənab Prezident İlham Əliyevin xüsusi nəzarətindədir. Ölkə başçısının əhalinin su təchizatının yaxşılaşdırılması ilə bağlı verdiyi tapşırıqlar uğurla icra olunmaqdadır. Səhmdar Cəmiyyətin bu sahədə işlərə elmi yanaşmasını mən xüsusi qeyd etmək istədim. Biz bunu Cəmiyyətin bütün fəaliyyət sahələrində görürük. Layihələrin icrasında, tikinti işlərində, yeni

bu konfransın da keçirilməsindən söhbət gedə bilməzdi.

Konfransın müzakirə mövzuları da olduqca aktualdır. Məsələn, su ehtiyatlarından inteqrasiyalı istifadə. Su ehtiyatlarından birgə və səmərəli istifadə ilə bağlı ideyalar belə konfranslarda yaranır, müzakirə olunur və beynəlxalq müstəviyə çıxarılır. Yaxud içməli su emalında innovativ texnologiyalar. Bilirsiniz ki, bu sahədə də müxtəlif ölkələrdə fərqli texnologiyalardan istifadə olunur. Bu baxımdan da təcrübə mübadiləsinin aparılması olduqca aktualıq kəsb edir.

Hazırda Azərbaycan mühüm beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi edir. Hər il ölkəmizdə müxtəlif humanitar forumlar, elmi konfranslar keçirilir və bu tədbirlərdə nüfuzlu elm adamları iştirak edir. Yeri gəlmişkən bugünkü tədbirdə “Şollar” su kəmərinin layihə müəllifi olan Lindley nəslinin nümayəndələri iştirak edir. Fərsətdən istifadə edib bildirmək istəyirəm ki, 2017-ci ildə kəmərin istifadəyə verilməsinin 100 ili tamam olur. Əminəm ki, bu münasibətlə böyük konfrans keçiriləcəkdir, yenə həmin yoldaşlar gələcəkdir. Bu tədbirlər də elm adamları arasında əməkdaşlığın genişlənməsinə öz töhfəsini verəcəkdir”.

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin rektoru Milli Məclisin deputatı Gülçöhrə Məmmədova hazırda dünyada su problemlərinə yanaşmada yeni meyillərin müşahidə edildiyini bildirmiş, belə bir konfransın keçirilməsinin xüsusi əhəmiyyəti olduğunu diqqətə çatdırmışdır:

- Dünyada əhalinin yüksək artım templəri, ətraf mühitin çirkləndirilməsi, suyun qeyri-səmərəli idarə edilməsi və istifadəsi nəticəsində mövcud ehtiyatlar sürətlə tükənir. Bugünkü konfrans

Gülçöhrə Məmmədova: “Tələbələrımız “Azərsu” ASC-nin yüksək ixtisaslı mütəxəssislərinin təcrübəsindən yararlanırlar”

həmin məsələlərin müzakirəsi baxımından böyük rola malikdir. Konfransda çoxsaylı beynəlxalq ekspertlərin, mütəxəssislərin iştirakı gündəlikdəki məsələlərin həllinin aktuallığını sübut edir. Dünya miqyasında tanınmış alimlərin qatıldığı bu konfrans təcrübə mübadiləsi aparmaq baxımından da yaxşı fərsətdir.

Ölkəmizdə əhalinin içməli su təchizatının, eləcə də kənd təsərrüfatının suvarma suyunu olan tələbatının ödənilməsi istiqamətində çox böyük işlər görülür. Memarlıq və İnşaat Universitetində artıq 80 ilə yaxındır ki, su

təchizatı və tullantı sularının idarə olunması üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilir. Bu müddət ərzində çoxlu sayda mütəxəssislər hazırlanmış və onların bir çoxu ölkəmizin hüdudlarından kənarında fəaliyyətlərini uğurla davam etdirirlər. Kadr hazırlığı sahəsində “Azərsu” ASC ilə əməkdaşlığımızı xüsusi qeyd etmək istərdim. Səhmdar Cəmiyyətlə imzaladığımız əməkdaşlıq sazişi çərçivəsində tələbələr “Azərsu” ASC-də təcrübə keçmək imkanı əldə etmişlər. Tələbələrımız “Azərsu” ASC-nin yüksək ixtisaslı mütəxəssislərinin təcrübəsindən yararlanırlar.

Bu işdə “Azərsu” ASC-nin rəhbərliyi bizə böyük dəstək verir, bizimlə həmrəylik nümayiş etdirir, əsl vətəndaşlıq mövqeyi nümayiş etdirir. Bizim tələbələrımız Səhmdar Cəmiyyətinin Təqaüd Proqramının imkanlarından da yararlanır, gələcəkdə işlə təmin olunmaq imkanı əldə edirlər. Əminəm ki, bu konfransda irəli sürülən ideyalar və layihələr tezliklə reallığa çevriləcək və bəşəriyyətin böyük problemlərindən biri olan içməli su çatışmazlığının həllində öz rolunu oynayacaq və töhfələrini verəcəkdir.

Konfransın plenar iclasından sonra tədbir müxtəlif mövzular üzrə ayrı-ayrı bölmələrdə davam etdirilmişdir. “Su ehtiyatlarından inteqrasiyalı istifadə”, “Su təchizatı və suyun keyfiyyəti: insan inkişafında məhdudiyyətlər və imkanlar”, “İçməli su emalında innovativ texnologiyalar”, “Su təchizatı, tullantı və yağış suları şəbəkələrinin səmərəli idarəetmə metodları; GIS texnologiyalar” və “Yaşıl planet. Tullantı suların təmizlənməsi və təkrar istifadəsi” mövzularında keçirilmiş bölmə iclaslarında mühazirələr dinlənilmiş, aktual məsələlər ətrafında müzakirələr aparılmışdır.

Bakı şəhərinin içməli su təchizatında xüsusi əhəmiyyəti olan, bir əsrə yaxın tarixə malik, "Şollar" adı ilə məşhurlaşmış Birinci Bakı su kəmərinin ideya müəllifi və layihə rəhbəri Uilyam Lindley nəslinin nümayəndələri Azərbaycana gəlmişlər. Aprelin 8-də Lindley nəslinin nümayəndələri Karin Maria Marta, Eugen Jozef, Katerina Morvin, Aleksandr Horst, həmçinin Polşa Elmlər Akademiyasının siyasi araşdırmaçılar üzrə Elmi-Tədqiqat İnstitutunun direktoru, Lindley irsini araşdıran professor Riçard Zeliçovski "Azərsu" ASC-də olmuşlar.

qlar I Bakı su kəməri ilə əlaqəli obyekt və qurğularla tanış olmuşlar. 1853-cü ildə anadan olmuş ingilis mühəndis və inşaatçısı Uilyam Lindley həyatını şəhərlərin su təchizatının yaradılmasına həsr etmişdir. Onun adı Avropanın 30-dan çox şəhərinin (Frankfurt, Varşava, Praqa, Budapeşt və s.), o cümlədən Bakının su təchizatı tarixinə qızıl hərflərlə yazılmışdır.

Uilyam Lindley

məsafədə - Xaçmaz rayonunun Şollar kəndindəki yeraltı suların götürür. "Şollar" mənbəyi 24 artezian quyusundan, eləcə də lay və bulaq sularından qidalanır. "Şollar" su kəmərinin tikintisinə XX əsrin əvvəllərində başlanmış və "Şollar" suyu 1917-

Uilyam Lindley nəslinin nümayəndələri Azərbaycanda olmuşlar

Qonaqları salamlayan "Azərsu" ASC-nin sədri Qorxmaz Hüseynov bildirmişdir ki, məşhur mühəndis Uilyam Lindleyin Azərbaycanın su təchizatı tarixində böyük xidmətləri vardır. U. Lindleyin müəllifi olduğu Birinci Bakı su kəməri artıq 100 ilə yaxın bir dövrdə istismar olunur və Bakı sakinlərinin içməli su təchizatına töhfələr verməkdədir: *"Əsasən əl əməyi hesabına tikilən kəmərlər yüksək keyfiyyəti ilə seçilir. Bu kəmərlər indiyədək sabit məhsuldarlıqla davamlı olaraq istismar edilib və demək olar ki, əsaslı təmirə ehtiyacı olmayıb. Belə bir unikal layihənin reallaşması U.Lindleyin dövrünün peşəkar mütəxəssisi olduğunu bir daha təsdiqləyir. Hazırda Azərbaycanda genişmiqyaslı su təchizatı və kanalizasiya layihələri həyata keçirilir. Layihələrin keyfiyyətli icrasını təmin etmək üçün pod-*

ratçı təşkilatlara "Şollar" layihəsini həmişə nümunə göstəririk. 2017-ci ildə kəmərin istismara verilməsinin 100 ili tamam olacaq və yubiley tədbirlərində sizləri yenidən Azərbaycanda görməkdən məmnun olarıq".

Lindleylər ailəsi adından təşəkkürlərini bildirən Eugen Jozef ulu babasının xatirəsinə göstərilən ehtiramı yüksək qiymətləndirmiş, bu səfərin onlarda xoş təəssürat yaratdığını qeyd etmişdir.

Səfər çərçivəsində qona-

Qeyd edək ki, 19-cu əsrin sonlarında Bakının su təchizatında yaranmış problemlərlə əlaqədar şəhər Dumasının razılığı ilə su kəmərinin layihələndirilməsi üçün mütəxəssislər dəvət edilmişdir. Bu dəvəti müsbət dəyərləndirən ingilis mühəndisi Uilyam Lindley yeraltı suların öyrənilməsi üzrə axtarışlar aparmışdır. U.Lindleyin layihəsi əsasında çəkilmiş Birinci Bakı su kəməri mənbəyini Bakıdan 187 km

ci ildə Bakı əhalisinə çatdırılmışdır. Həmin il fevralın 18-i tarixə "Bakı-Şollar" su kəmərinin açılışı günü kimi düşmüşdür.

Məşhur xeyriyyəçi Hacı Zeynalabdin Tağıyevin maliyyə dəstəyi ilə çəkilən kəmərlər 100 ilə yaxındır ki, Bakı əhalisini su ilə təmin edir. 1917-ci ildən fasiləsiz fəaliyyət göstərən bu mənbənin məhsuldarlığı demək olar ki, dəyişməyib. "Şollar" ilin bütün dövründə orta hesabla saniyədə 1270 litr su verir.

“Pirşağı Çirkab Su Təmizləyici Qurğusu”nun tikintisinə dair Azərbaycan hökuməti ilə Koreya İxrac-İdxal Bankı arasında kredit sazişi imzalanmışdır. Kredit sazişini Azərbaycan hökuməti adından “Azərsu” ASC-nin sədri Qorxmaz Hüseynov, Koreya tərəfdən isə bankın icraçı direktoru Yim Seonq Hyueoq imzalamışdır.

Kredit sazişinin imzalanma mərasimində çıxış edən “Azərsu” ASC-nin sədri Qorxmaz Hüseynov Azərbaycanda həyata keçirilən investisiya layihələrində Koreya hökumətinin və şirkətlərinin iştirakını yüksək qiymətləndirərək, həmin layihələrin

Koreya İxrac-İdxal Bankı ilə kredit sazişi imzalanmışdır

uğurla icra olunduğunu bildirmişdir. Cəmiyyətin sədri ötən il icrasına başlanılmış və Koreya hökuməti ilə birgə maliyyələşdirilən Kürdəxanı qəsəbəsinin su təchizatının yenidən qurulması layihəsi üzrə işlərin 70 %-dən çoxunun yerinə yetirildiyini də qonaqların diqqətinə çatdırmışdır.

Koreya İxrac-İdxal Bankının icraçı direktoru Yim Seonq Hyueoq Azərbaycan hökuməti ilə əməkdaşlıqdan məmnunluğunu qeyd edərək, təmsil etdiyi bankın infrastruktur layihələrinə bundan sonra da dəstək verməyə hazır oldu-

ğunu bildirmişdir.

“Pirşağı Çirkab Su Təmizləyici Qurğusu”nun tikintisinə dair Azərbaycan hökuməti ilə Koreya İxrac-İdxal Bankı arasında imzalanmış kredit sazişinə əsasən, Pirşağı qəsəbəsində məhsuldarlığı 40 min kubmetr olacaq müasir tipli yeraltı çirkab su təmizləyici qurğunun tikintisi üçün 43,5 milyon dollar kredit ayrılacaqdır. Bu vəsait ilk 10 ili güzəştli olmaqla 40 il müddətinə, illik 0,2 faizlə veriləcəkdir.

Pirşağı çirkab sutəmizləyici qurğusunun tikintisi Xəzər dənizinin ekoloji təh-

lükəsizliyinin qorunmasına töhfə verəcəkdir. Yeni qurğu istismara verildikdən və ətraf qəsəbələrdə kanalizasiya infrastrukturunu yaradıldıqdan sonra Abşeron yarımadasının şimal hissəsində böyük bir ərazidə yaranan tullantı sularının təmizlənmədən Xəzər dənizinə axıtılmasının qarşısı alınacaqdır. Gələcəkdə Pirşağı, Kürdəxanı, Məhəmmədi, Nardaran, Digah, Maşağa və digər yaşayış məntəqələrində toplanan tullantı suları bu qurğuda təmizlənərək zərərsizləşdiriləcəkdir.

Gədəbəy şəhərində içməli su və kanalizasiya infrastrukturunu yaradılacaq

“Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti regionlarda içməli su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması çərçivəsində növbəti beynəlxalq layihənin icrasına başlayır. Azərbaycan hökuməti və İslam İnkişaf Bankı tərəfindən birgə maliyyələşdirilən “Azərbaycanın 6 rayonunda milli su təchizatı və kanalizasiya proqramı layihəsi” çərçivəsində Gədəbəy şəhərinin içməli su təchizatı və kanalizasiya infrastrukturunun yenidən qurulması ilə bağlı tender elan edilmişdir. Qeyd edək ki, “Azərbaycanın 6 rayonunda milli su təchizatı və kanalizasiya proqramı layihəsi” Gədəbəy şəhəri ilə yanaşı Astara, Daşkəsən, Qazax, Samux və Tərtərdə su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin infrastrukturlarının yenidən qurulmasını nəzərdə tutur.

Gədəbəy şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması layihəsi şəhər mərkəzi ilə yanaşı, rayonun 5 kəndini əhatə edir, layihədən ümumilikdə 23 min nəfər faydalanacaqdır. Layihəyə əsasən, Gədəbəy şəhərini keyfiyyətli və dayanıqlı içməli su ilə təmin etmək üçün su mənbəyi Südlübu-laq bulaqları seçilmişdir. Bulaq sularının toplanması məqsədi ilə su mənbəyində suqəbuledici qurğu tikiləcək və Gədəbəy şəhərinə 15 km uzunluğunda magistral su xətləri çəkiləcəkdir. Şəhərin relyef şəraiti nəzərə alınaraq ümumi tutumu 5500 kubmetr olan 7 ədəd su anbarı tikiləcəkdir. İstehlakçıların mərkəzləşdirilmiş qaydada içməli su təchizatını yaxşılaşdırmaq məqsədi ilə 73 km paylayıcı su şəbəkəsi yaradılacaq,

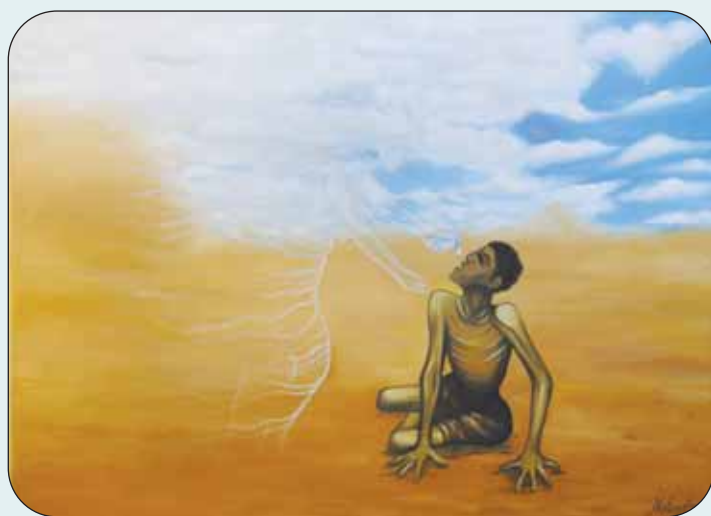
2560 ünvanə ev birləşmələri veriləcək və hər bir abunəçi su sayğacları ilə təmin olunacaqdır.

Layihə çərçivəsində ilk dəfə olaraq Gədəbəy şəhərində kanalizasiya sistemi yaradılacaqdır. Bu məqsədlə 68 km kanalizasiya şəbəkəsi çəkiləcək və bütün abunəçilər şəbəkəyə qoşulacaqdır. Tullantı sularının çirkab sutəmizləyici qurğuya ötürülməsi məqsədi ilə 700 metr uzunluğunda kanalizasiya kollektoru tikiləcəkdir.

Gədəbəy şəhərində su təchizatı və kanalizasiya infrastrukturunun yenidən qurulması işlərinə 2014-cü ilin üçüncü rübündə başlanılması nəzərdə tutulur. İlk mərhələdə işlərə Gədəbəy şəhərində başlanacaq və gələcəkdə rayonun 5 kəndi də bu layihəyə qoşulacaqdır.

Su mövzusunda yaradıcılıq sərgisi keçirilmişdir

2-ci "Xəzər Beynəlxalq Su Texnologiyaları" ("CATEC 2014") sərgisi çərçivəsində "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin təşəbbüsü ilə yeniyetmə və gənclərin su mövzusunda rəsm əsərləri və əl işləri nümayiş etdirilmişdir. Sərgi uşaq və yeniyetmə rəsamların istedadını nümayiş et-

dirmək, onların yaradıcılıq imkanlarının genişlənməsinə şərait yaratmaq məqsədi ilə təşkil olunmuşdur. Sərgidə ümumilikdə 129 rəsm və əl işləri nümayiş etdirilmişdir. Təqdim edilən əsərlərdə suyun insan həyatı və bütün canlı orqanizm üçün əhəmiyyəti öz əksini tapmışdır.

Təqdim olunan rəsm əsərləri ziyarətçilər tərəfindən böyük maraqla qarşılanmışdır. Yeniyetmə və gənclərin əl iş-

lərindən ibarət sərgi xarici dövlətlərin nümayəndələrinə mədəniyyətimiz, tariximiz və irsimiz haqqında əlavə məlu-

mat almağa imkan yaratmışdır.

"Azərsu" ASC-nin, Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasının, Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının, Təhsil Nazirliyinin mütəxəssisləri təqdim edilmiş əl işlərini yüksək qiymətləndirmiş, onlara gələcək fəaliyyətlərində yaradıcılıq uğurları arzulamışlar.

Sərginin sonuncu günü müsabiqəyə qatılan yeniyetmə və gənclərə sertifikatlar təqdim edilmişdir.